

Dwie strony medalu

Trudne negocjacje

Zmiany w gospodarce światowej, które wymusza globalizacja mają zarówno wielkich entuzjastów i propagatorów jak i zagorzałych przeciwników.

Temat globalizacji zwykle pojawia się w mediach przy okazji protestów antyglobalistów towarzyszących ważnym spotkaniom przywódców państw. Natomiast w światowej gospodarce jest od wielu już lat dominującym nurtem nabierających tempa przemian.

Terminem globalizacji określane są procesy związane ze wzrostem światowej integracji gospodarczej, a ich głównymi siłami napędowymi są:

- liberalizacja i umiędzynarodowienie handlu i przepływu kapitału,
- przyspieszenie postępu technologicznego,
- tworzenie się społeczeństwa informatycznego,
- zmiany legislacyjne ułatwiające biznes

Większa otwartość rynku i międzynarodowa konkurencja niosą nowe możliwości wzrostu gospodarczego i tworzenia wyspecjalizowanych miejsc pracy. Z drugiej strony, nieuchronnym skutkiem otwarcia rynku i globalizacji jest utrata miejsc pracy w sektorach mniej konkurencyjnych.

Wóz przed koniem...

Wręcz irytująco brzmią teorie niektórych ekonomistów i polityków o poprawie konkurencyjności przez jednostronne usuwanie taryf unijnych w celu zredukowania kosztów wyjściowych dla dalszego przerobu. Prezes Euratexu, Filiep Libeert, porównał to do „ustawiania wozu przed koniem”, czyli dorabianiu argumentów do wcześniej postawionych tez. Podobne podstawy źródłowe ma argumentowanie, że tani import przynosi korzyść konsumentom, kiedy wiadomo na podstawie oficjalnych danych, że w bardzo małym stopniu przekłada się to na ceny detaliczne.

Istnieje znaczna asymetria między ogólnymi korzyściami wynikającymi z otwarcia, które są rozproszone i często wymagają pewnego czasu zanim się urzeczywistnią, a negatywnymi skutkami - bardziej widocznymi, występującymi natychmiast oraz skoncentrowanymi na konkretnych przedsiębiorstwach, osobach czy obszarach.

Konieczne jest zatem stosowanie odpowiednich instrumentów politycznych i finansowych w celu zminimalizowania negatywnych skutków globalizacji, o których coraz częściej mówi się w UE i co również znajduje odbicie w tworzonych dokumentach. Jednym z nich jest na przykład dokument dotyczący zrównoważonego rozwoju, wyraźnie określający warunki rozwoju przemysłowego w harmonii z ochroną środowiska i zabezpieczeniem praw pracowniczych. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom globalizacji może być wspierane funduszami regionalnymi, a od 2007 roku także specjalnie utworzonym europejskim funduszem dostosowania do zmian spowodowanych procesem globalizacji, o którym pisaliśmy w poprzednim numerze.

Rola organizacji branżowych

Oprócz zagadnień natury ogólnej, istnieje wiele nowych spraw ważnych dla poszczególnych sektorów gospodarki, które ujawniają się w procesie przemian gospodarczych związanych z globalizacją. Właśnie wokół tych zagadnień koncentrowały się działania Polskiej Izby Odzieżowo-Tekstylnej (PIOT) w ostatnich latach. Działania te polegają na wypracowywaniu z organizacjami branżowymi krajów UE wspólnych stanowisk w kluczowych sprawach dotyczących unijnej polityki handlowej i prezentowaniu ich, poprzez europejską organizację Euratex, w Komisji Europejskiej i na forum Parlamentu Europejskiego oraz w różnych komisjach konsultacyjnych działających przy tych organach. Bardzo ważną sprawą są stałe konsultacje z rządem w celu uzyskania poparcia w głosowaniach w Komisji Europejskiej dla stanowisk uzgodnionych na poziomie UE przez organizacje branżowe krajów członkowskich.

Negocjacje WTO

Przykładem trudnych tematów, w konsultacjach których PIOT aktywnie uczestniczy - będąc w opozycji do bardzo liberalnego stanowiska UE - są zagadnienia będące przedmiotem negocjacji Światowej Organizacji Handlu (WTO). Zapoczątkowana

w Doha nowa runda negocjacji WTO jest kontynuowana. Mimo wielu ustępstw ze strony UE i krajów rozwiniętych nie osiągnięto porozumienia w najważniejszych kwestiach międzynarodowego handlu. W tym także, w ważnych dla sektora tekstylno-odzieżowego negocjacjach, określanych skrótem NAMA, dotyczących warunków dostępu do rynków dla produktów nierolniczych i eliminacji pozataryfowych barier w handlu. Fakt ten stwarza szansę do modyfikacji stanowiska UE w kierunku korzystniejszym dla unijnego biznesu, gdyż konsultacje z organizacjami unijnymi i rządami krajów członkowskich są w toku. Decyzje mają być podjęte do końca lipca.

Przemysł tekstylny i odzieżowy UE oczekuje pomyślnych wyników spotkań ministerialnych w Unii Europejskiej, a później WTO. Są one szansą osiągnięcia przez Unię realnego dostępu do rynków krajów trzecich na zasadzie wzajemności po usunięciu barier taryfowych i pozataryfowych. Analizy rynków nawet takich potentatów jak Chiny czy Indie wskazują, że kraje europejskie będą w stanie to wykorzystać i stopniowo zwiększać swoją sprzedaż.

Progi i bariery

Spośród grupy pozataryfowych barier w handlu należałoby wspomnieć specyficzne wymagania oznaczania wyrobów, certyfikaty i poświadczenia zgodności z normami krajowymi, rejestracja importerów oraz inne ograniczenia eksportowe. Stanowisko UE w tych kwestiach jest w wielu przypadkach zbyt liberalne.

Organizacje branżowe krajów UE przekazały między innymi swym rządów, a poprzez EURATEX także Komisji Europejskiej uzgodnione stanowisko, przeciwne do sugestii OECD, aby negocjacje w sprawach taryfowych prowadzone były łącznie z negocjacjami nt. pozataryfowych barier w handlu, które mogą bardzo skutecznie utrudniać eksport.

W wielu państwach towary pochodzące z państw trzecich nadal muszą być objęte obszerną i długotrwałą procedurą kontroli zgodności z normami danego kraju. Problemy stwarza także nieuznawanie certyfikatów wydawanych przez państwo trzecie, przedłużanie procedur przez władze celne, itp. PIOT popiera propozycje Komisji Europejskiej zmierzające do zniesienia tych barier w handlu. Uważamy, że nawet deklaracja dostawcy mogłaby być wystarczająca, jeżeli dostawca byłby identyfikowany,

a zgodność z normami krajowymi czy unijnymi powinna być wymagana jedynie na żądanie klienta lub w przypadku odzieży specjalistycznej i ochronnej oznaczonej znakiem CE. Natomiast w kwestii taryf celem jest uzyskanie porównywalnych do unijnych poziomów taryfowych od wszystkich krajów partnerskich. Reasumując, można z całą pewnością stwierdzić, że globalizacja jest procesem nieuniknionym i będzie postępować w coraz szybszym tempie.

Wzorce zmian

W niektórych krajach, gdzie wcześniej rozpoczęto procesy restrukturyzacyjne przystosowujące gospodarkę do nowych warunków, oceniana jest bardzo pozytywnie.

Początkowy spadek zatrudnienia został zrekompensowany nowymi miejscami pracy. Pozytywnym przykładem może być Dania, stawiana obecnie za wzór krajom unijnym. Wpływ na taką sytuację mieli zarówno przedsiębiorcy jak i rząd w porozumieniu ze związkami zawodowymi. Dokonano m.in. wielu zmian w prawie pracy, które spowodowały jego uelastycznienie. Pozwala ono obecnie na stosowanie przez pracodawców (w odniesieniu do ponad $\frac{3}{4}$ pracowników) zróżnicowanego, tygodniowego czasu pracy w zależności od potrzeb produkcyjnych. W Polsce problem restrukturyzacji przystosowującej gospodarkę do nowych warunków jest nadal w sferze dopracowywania. Może warto byłoby skorzystać z duńskich doświadczeń?

Jerzy Garczyński

Polska Izba Odzieżowo-Tekstylna